

Komorovská, Vladimíra

Jazykové a stylistické lapsusy : (ilustrácie na troch knižných textoch zo súčasnosti)

In: *Výzvy súčasnosti: nová témata české a slovenské literatury (2000-2017)*. Pospíšil, Ivo (editor). 1. vydání Brno: Jan Sojnek - Galium, 2019, pp. 73-80

ISBN 978-80-88296-05-8

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.81635>

Access Date: 22. 03. 2025

Version: 20250223

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Vladimíra Komorovská (Bratislava)

Jazykové a štylistické lapsusy (Ilustrácie na troch knižných textoch zo súčasnosti)

Abstrakt

Pregnantné príklady jazykových konštruktov a neobratnej štylizácie z troch knižných (beletристických?) textov z pera debutantov, konkrétne Igora Vodrášku píšuceho pod pseudonymom Egor Indiani: *Rauš*, Michala Pekára: *Škodná* (oba z r. 2014) a Milana Kališa: *Rozdrásané duše* (z r. 2015), ktorí slohujú v akejsi slovličtine, resp. navodzujú dojem, že krvopotne vyrábajú syntaktický a lexikálny kalk z anglického jazyka.

Kľúčové slová: neobratná štylizácia a jazykové konštrukty – nadmiera verbálnych substantív, osobných, ukazovacích a privlastňovacích pronomín i pomocných a polovýznamových verb – ústup plnovýznamových verb a komparatívu v adjektívach i adverbiách – prienik odborných termínov, anglickej ortografie a anglicizmov, galicizmov, germanizmov i bohemizmov do kvázi beletrie – mládežnícky slang a neologizmy

Abstract

The Language and Stylistic Lapses (Illustrations at the Example of Three Contemporary Book Texts)

Eloquent examples of language constructs and clumsy stylization from three book (fiction?) scripts written by debutants, in particular Igor Vodráška (pseudonym Egor Indiani): *Rauš*, Michal Pekár: *Škodná* (both from 2014) a Milan Kališ: *Rozdrásané duše* (from 2015), who write in some kind of “Slovglish” and create the impression that they construct with sweat and blood a syntactic and lexical calque from English.

Key words: nonprofessional stylization and language constructs—overflow of verbal substantives, personal, demonstrative and possessive pronouns, and primary auxiliary and modal auxiliary verbs—retreat of plural full verbs, and comparatives in adjectives and adverbs—the penetration of professional terms, English orthography and anglicisms, gallicisms, germanisms and bohemisms into the quasi fiction—youth slang and neologisms

V prvom rade treba upriamiť pozornosť na žánrovú pestrosť súčasnej literatúry a evidentný rozpad celistvej štruktúry textu, niekoľkozväzkové romány na pozadí panoramatického obrazu dejinných súvislostí, teda spoločensko-historických procesov

nahradili kompozične roztriešené príbehy zachytávajúce páľčivé problémy súčasnej demokratickej spoločnosti, autorky neraz rozpitvávajú z aspektu seba projekcie manželské trojuholníky a ich dosah na rozpad manželstva alebo na nešťastnú manželku nútenú zotrvať v promiskuitnom zväzku a trpieť neveru aj z dôvodu finančnej závislosti od manžela, spravidla úspešného biznismena s atraktívnou milenkou po boku, dotvárajúcou jeho starostlivo budovaný imidž, rozvádzajú problematiku zmiešaných partnerstiev, rešpektíve neprekonateľných kultúrno-spoločenských rozdielov medzi inorodými dvojicami, nevyhnutne vedúcich k rozvodu a následným ťahaniciam o dieťa, ostentatívne demonštrujú citovú frustráciu, traumatizujúce zážitky i komplexy menejcnosti, krízu vlastnej identity vrátane pohlavnej úchyľky, čiže homosexuálnej orientácie a v neposlednom rade stavy nezvládnuteľných obsesí či deviácií, kým autori pertraktujú najmä pokútne čachre zbohatlíkov, terorizmus neľútostných mafiánov či extrémistov a v duchu existenciálnej brutality až absurdity vykresľujú reálne obavy z jednotvárneho zamestnania a neistého príjmu, vyúsťujúce do sklonov k sebadeštrukcii; v troch knižných textoch z pera debutantov Igora Vodrášku, Michala Pekára a Milana Kališa, na ktoré som zamerala pozornosť, dominuje strašiac rastúcej biedy v odľahlejších regiónoch Slovenska (Gemery, Tekov, Spiš), Igor Vodráška, píšuci pod pseudonymom Egor Indiani,¹ poznamenáva: „Okres už dekádu vedie v rebríčku nezamestnanosti a na Gemeri začína demarkačná línia východu, takže cigánov je tu požehnané“ (Rauš, s. 11), Michal Pekár² v tejto súvislosti udáva: „Nezamestnanosť sa blížila k historickému maximu, takže vyberať som si nemohol... Moja predstava toho, kde by som trávil osem hodín denne, bola mizivá. A preto, keď sa naskytla možnosť muklovať za pásom automobilky, chňapol som po nej ako malomocný“ (Škodná, s. 27), a Milan Kališ³ v poviedke *Róbert* podotýka: „Bol z chudobných slovenských pomerov, robotnícka trieda. Z oblasti Slovenska, presnejšie zo Spiša, kde je nezamestnanosť neustále vysoká“ (Rozdrásané duše, s. 7), kým v poviedke *Milan* navodzujú problematiku ponežnorevolučných finančných machinácií a podvodov: „Milanov otec po páde komunizmu roztáča veľkú hru. Pracuje vo Viedni, je súčasťou finančnej pyramídovej hry. Príliš veľa peňazí uvidí zblízka... Aj malý Milan precíti, ako peniaze dokážu **vstúpiť do hlavy** vzdelanému človeku“ (Rozdrásané duše, s. 26 a 27), Vodrášku frapuje všadeprítomná anarchia a teror, čo rozsievajú „deväťdesiatkilové holohlavé hovädá s dvojkrížami na rukávoch“, čiže agresívni neonacisti a skinheadi: „Žil som nejaký čas u nás v Hrdošime, makal som vo fabrike. Žiadna sláva. Mesto plné náckov, je to fakt drsné v poslednej dobe. Odkedy sa **začali** angažovať Kotlebovci, je to zlé. Skíni **začali** vystrkovať rožky, po celom Gemeri sa **začali** objavovať proticigánske plagáty, boli nejaké pochody...“ (Rauš, s. 40), kým Pekára zaráža „skrytá forma fašizmu“, akýsi „fašizmus s ľudskou tvárou“, čo sa prejavuje v podobe „neskonale

¹ INDIANI, Egor: *Rauš*. Bratislava: Marenčin PT 2014. 224 s. ISBN 978-80-8114-343-4.

² PEKÁR, Michal: *Škodná*. Bratislava: Marenčin PT 2014. 192 s. ISBN 978-80-8114-362-5.

³ KALIŠ, Milan: *Rozdrásané duše*. Bratislava: Marenčin PT 2015. 288 s. ISBN 978-80-8114-542-1.

hlúpych hesiel typu: Drogy ničia náš národ. Vykopťe feťákom drogy z hláv“ (Škodná, s. 110), autori prekonávajú existenčné ťažkosti, odkedy zanechali vysokoškolské štúdiá: „Po štyroch rokoch som sa cítil ako štvanec a v škole ma to nebavilo, sledovať všetky tie ambiciózne ksichty, ktoré sa tvárili zainteresované...“ (Rauš, s. 76); „Na vysokej sa dokopy nič nedialo... Strašná nuda! Chcel som niekam vypadnúť! Na väčšine prednášok som zaspával, skoro žiaden spolužiak mi nebol po chuti. Mama zalamovala rukami a hovorila, že som mal ostať na vysokej a pekne doštudovať...“ (Škodná, s. 24 a 25); „Róbert sa pokúšal učiť, lenže nedokázal prekonať stenu, za ktorou sídli poznanie... vyletel zo školy...“ (Rozdrásané duše, s. 14 a 15) a pasujú sa jednak s monotónne ubiehajúcim životom: „Vždy som si hovoril, že nechcem dopadnúť ako môj otec, ktorý už tridsaťpäť rokov chodí každé ráno do tej istej fabriky za mizerný plat, buzerovaný nejakým idiotom, a hľa, teraz som krásne zapadal do davu...“ (Rauš, s. 133); „Tá jednotvárnosť! Je to dokonalý spôsob, ako vám vysať mozog a urobiť z vás jednoduchý jednobunkový organizmus... Žiadne nočné vysedačky po baroch a bezcieľne túlačky nočným mestom, žiadne krémy a zábava... Najviac ma desila predstava, že by som mal takto makať do konca svojho ničotného života... Chodíš do práce, kde vás ženú ako ťažné kone, nízka výplata a strach z výpovede, ktorý sa tam každý deň vznášal vo vzduchu“ (Škodná, s. 31, 33 a 178); „Práce strieda prirýchlo, odvsadial ho vyhodia, jeho sociálne správanie je často postihnuté tým, že sa považuje za „neúspešného bystrého“ a nevie sa vyrovnáť s tým, že obsluhuje ľudí, pri ktorých má pocit, že vie viac ako oni“ (Rozdrásané duše, s. 21 a 22) a jednak s depresiou umocnenou nestriedmou konzumáciou alkoholu i drog: „Fľaša slivovice, ktorú sme vypili, urobila svoje... Boli sme v peknom rauši a už sa to nedalo zastaviť... Potreboval som rozchodiť opicu... to dievča sa zrazu začalo správať inak, ako keď šalelo z chľastu... psilocibín odkryl jej pravú tvár“ (Rauš, s. 27, 44, 115 a 169); „Pod vplyvom alkoholu som v ten večer spriadal tie najúžasnejšie feťácke ódy zmyselnosti a jasnozrivosti, ktoré človek zažíva pod LSD“ (Škodná, s. 89); „Alkohol a marihuana všetko postupne otáčajú... Alkohol maže zajakavosť... Každý večer vypije päť pív a niekoľko poldecákov... Dá si marihuanu, len jedno bongó...“ (Rozdrásané duše, s. 36, 38 a 47).

Ukážky názorne ilustrujú, že autori nestihli literárne vyzrieť, výraznejšie si rozšíriť slovnú zásobu a dôkladne sa podkuť v znalosti rodného jazyka, nevraviac o nevyváženej kompozícii, neobratne narábajú nástrojom, s ktorým talentovaný literát žongluje šikovnejšie a majster slova bravúrne, v podstate teda neprekvapuje, že ich výtvyry sa hemžia jazykovými a štylistickými lapsusmi, najmä keď ani redaktorky sa nemôžu pochváliť dostatočnou profesionalitou, Kališ si zamieňa pojmy, konkrétne socialistický režim s komunistickou ideológiou, nedbá na lexikálny význam slov,⁴ Vodráška aj trikrát za sebou použije rovnaké verbum⁵ a Pekár úporne a úplne zbytočne vsúva do syntaxe ukazovacie pronominá, ani jeden sa teda nemôže pochváliť vycibreným

⁴ Vyššie v citovanom texte vyznačené tučne (vstúpiť /= stúpnuť do hlavy).

⁵ Takisto uvedené tučným písmom, ktoré zvyrazňuje aj ortografické chyby v citovaných textoch.

jazykovým prejavom, na čo slovní literárni vedci kládli veľký dôraz, nehovoriac o niekdajších puristických lingvistoch, ktorí vzorne dozerali na náš jazyk a až pridôkladne ho čistili od bohemizmov, kým ich nenahradili demokratickí jazykovedci skúmajúci živý jazyk, benevolentne prižmurujúci oči nad privalom anglicizmov a poľahky kodifikujúci slovgličtinu; na druhej strane ani jednému nemožno uprieť obstojný prehľad v omamných látkach a solídnu znalosť odbornej i slangovej drogovej terminológie, i keď pokrivkávajú v ortografických pravidlách, Vodráška alias Egor Indiani spomína nielen „*mladé gymnazistky, ktoré by zjeté zbalili aj vlastných fotrov, čo by svoje počestné dcérenky počas víkendových úletov ani sami nespoznali*“ (Rauš, s. 19) či *gamblerov a alkáčov*, ergo patologických hráčov a alkoholikov (s. 31), ale aj prvotriedny *matroš*, teda heroín, ktorý pod rukou predávajú drogoví dľeri (s. 102), *štof*, slangovo nazývaný heroín, ktorým sa predávkoval Čorky (s. 219), *pedro*, čiže pervitín, perník, ktorý preklínal, keď mu rozviazal jazyk (s. 106), pojazdný labák na *piko*, vo „feťáckej“ hantúrke pervitín/metamfetamín, *diáky*, teda diazepam, na ktorom konštantne fičal štamgast Fero (s. 181), a v neposlednom rade *trip*, čiže LSD, ktorý sa hrdina Kulo snažil prechlastať borovičkou (s. 175), v jednej pasáži dokonca rozvíja úvahy o „psychedelickom mikrokozme“ zintenzívňujúcom vnemy, resp. o „nových vychytávkach“ pestovaných v skleníku, kde jeho kamarát nasadil *Psychotriu viridis*⁶ obsahujúcu halucinogénny alkaloid: „*Eugen mal snád' všetko, na čo si toxikoman mohol spomenúť... tu je ganja,*⁷ *špeciálna skleníková odroda z Amsterdamu, okolo domu mám nasadený durman...*⁸ *to je Lul'kovec zlomocný*⁹ *a toto tu je šalvia.*¹⁰ *Na internete som zohnal recept a idem extrahovať... ukážem ti ešte moju malú psilocibínovú kultúru*“ (Rauš, s. 41 a 42), Pekár zas zasnávuje milenku Nanu do svojej temnej minulosti slovami: „... ako sme s kamošom húlili kvantá *gandže*, *hašišu*, *šalvie divinorum*, *skúšali LSD a psilocybin*“ (Škodná, s. 88), a propos, obaja mali na mysli psilocybin,¹¹ len sa neunúvali s verifikáciou pravopisu tohto alkaloidu, ktorý v texte slangovo prezývajú *hríby*, *hríbiky*: „... a priniesol nejaké *hawajské hríby*. *Šťape to jak divé...*“ (Rauš, s. 165); „... *veci, ktoré si človek pod hríbami alebo LSD uvedomí dosť jasne*“ (Škodná, s. 89), nuž a Kališ, ktorý z nich štylizuje najťažkopádnejšie, v poviedke *Milan* zachytáva nepriaznivé účinky drog na ľudský organizmus podivným až absurdným zvratom: „*Jeho*

⁶ V kečuánskom jazyku juhoamerických domorodcov *chacrana/chacrana*, ktorá sa pridáva do drogy zvanej *ayahuasca/ayawaska* na báze harmalových alkaloidov a pripravovanej z liany rastúcej v amazonskej džungli pod názvom *Banisteriopsis caapi*, aby sa zvýšila jej účinnosť na psychiku.

⁷ *Ganja/gandža* – marihuana.

⁸ *Durman obyčajný* (*Datura stramonium*) obsahuje prudko jedovaté tropanové alkaloidy – atropín a skopolamín.

⁹ *Lul'kovec zlomocný* (*Atropa bella-donna*) – najnebezpečnejšia rastlina s vysokým obsahom tropanových alkaloidov, ktoré pôsobia na nervový systém ako parasymptolytikum.

¹⁰ *Šalvia lekárska* (*Salvia officinalis*) – liečivá rastlina, ktorá má vo vyšších dávkach toxické účinky.

¹¹ *Psilocybin* – alkaloid pochádzajúci z húb rodu *Psilocybe* a účinkujúci ako psychoaktívna halucinogénna droga.

stav sa dostáva za hranu prítčnosti spôsobom, že o tom stále nevie...“ (Rozdrásané duše, s. 48)

Aj z ďalších príkladov pochádzajúcich z uvedených knižných textov, ktoré vydal Albert Marenčin a „redigovala“ Sylvia Sachs či Martina Ivanová, vyplýva, že v súčasných dielach vo všeobecnosti absentuje dôsledná redakčná úprava a debutanti odchovaní na doslovných prekladoch, dostatočne neovládajú rodný jazyk, bežne sa prehršujú proti slovenčine preferujúcej činný rod (aktívum) spočívajúci na plnovýznamových verbách a výrazne prispievajúci k dejovému spádu, z neznalosti či neskúsenosti podliehajú módnym manierom a štylizujú v krkolomnej slovgličtine, akoby nepísali vlastný text, ale krvopotne vyrábali syntaktický a lexikálny kalk z anglického jazyka, čo dokladuje nelogická interpunkcia, teda medzera pred výkričníkom či otáznikom, v priamej reči čiarka po trojbodke, ba aj za pomlčkou, ktorá sama osebe plní funkciu oddeľovacieho znamienka, čo však už kodifikovali aj lingvisti z Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra, rôzne nespisovné tvary [namieriť *si to* (= zamieriť) do... kráčať *smerom k/na* (= kráčať k/do)... detstvo *si* prežil v *decáku* (Rauš, s. 14)], pričastý anacolút, resp. kontaminácia [pochopiť *tomu*, rozumieť *to*, dnes *tomu* určite nebude inak (Škodná, s. 11), o *tom to* tu teraz všetko je (s. 128), pri svitaní */=* na úsvite (s. 148), pri (= po) návrate z festivalu (Rozdrásané duše, s. 49)], neohrabaná štylizácia [o dokonalej súhre *mňa* (= o mojej) so životom (Škodná, s. 25), niekto si zlomil nos *sám tým, že si sám* vrazil */=* niekto si sám vrazil a zlomil nos (s. 85), vyjadrovanie *toho, čo má* na mysli (= vyjadrená myšlienka), jasne nasvedčovalo *tomu* (= nasvedčovala), že potrebuje (s. 40), zatiaľ ti šialenstvo ešte *nesiaha na fyzické telo* */=* nezasiahlo mozog (Rozdrásané duše, s. 52), zrazu je to *iba o tom*, kedy sa uvedomenie ‚ja som‘ stane brutálnym */=* zrazu si uvedomuje, že jeho ego nadobúda brutálne črty (s. 57)], do očí bijúce jazykové konštrukty, bezúčelne vytýčený vetný člen, napr. *ide o to*, aby sa o *tom... vždy to bolo o tom, že... z toho, že to... len kvôli tomu, že... možno to bolo tým, že... a ešte k tomu s tým* mojím... a okrem *toho o tom... tak som si nechal čas, s tým že... ktorá je tým* neklamným znakom *toho, že... opäť si znova a znova...* [hovoril som o *tom, že som rozmýšľal nad tým, čo asi* (Škodná, s. 86), *a to aj napriek tomu, že sme neboli schopní* (= napriek našej neschopnosti) porozumieť *tomu* (s. 72), *a to aj napriek tomu, že* (= hoci) som nemal ani najmenšiu predstavu o *tom, ako* (s. 133), predsa len, *tým* všetkým sme boli až príliš zaskočení *na to, aby* (s. 73), ešte *toho* máme pred sebou dosť *na to, aby* (s. 103), to nie ja som príčinou *toho, že* (s. 127), *jediné, čo som sa pri týchto sedeniach naučil, je tváriť sa v pohode* (s. 19), čo sa týka môjho právnikovi, *ten* sa do toho celkom ponoril (s. 45)], viacnásobný genitív [zamával *kešom* bankoviek (Rauš, s. 140)], rušivo pôsobiace osobné, ukazovacie a prívlastňovacie pronominá, atypické pre slovenčinu, ak nejde o zámerný dôraz [*jemu* prepllo a *on* ju mlátil (Rauš, s. 85), takto na rovinu vám to *ja* poviem (Škodná, s. 16), aké trpké víno *ja* dnes budem piť (s. 74), po tejto *mojej* otázke sa *ona* zarazila (s. 77), taký sme *my* s ním mali súčiť (s. 115), všetko *to, čo som v tom čase* (s. 98), len z *toho* dôvodu, aby všetci okolo pochopili, aký je *to* pekný zmrd, *ten* pošuk! (s. 20), otočila mu (= pritiahla si) *jeho* tvár

k svojej (s. 100), keď vám začne odsúvať pery od vašich (= keď mykne hlavou / keď odvráti tvár) a nechá vás pobožkať ju (= dá sa pobožkať) nanajvýš tak na líce (s. 130), jeden z policajtov ti priloží svoju nohu na tvoj krk (Rozdrásané duše, s. 56), *koho* (= čia) to je chyba (s. 51)], bezdôvodne duplikované priradovacie a podradovacie konjunkcie, t. j. netendujúce k aliterácii ani asonancii, tobôž konsonancii a vytvárajúce skôr nechcenú disonanciu [a teraz, keď tu už takto sedí, *tak* sa musí (Škodná, s. 18), keď som ju *tak* videl, ako sa predom mnou promenáduje *s tým jej krásne* (= a krásne krúti) vyšportovaným zadkom (s. 9), tvrdí, že *tým, ako sa snaží byť až tak mužsky racionálna, tak je vlastne asexuálna* /= tvrdí, že sa snaží byť taká mužsky racionálna, až je vlastne asexuálna (s. 15), to bolo asi *tým, že som nad tým neuvažoval* (s. 154)], ustupujúci komparatív v adjektívach a adverbách [bola *ešte viac* okúzlujúca /= okúzlujúcejšia (Rauš, s. 169), čím *viac* sebaisto /= čím sebaistejšie (Škodná, s. 94)], pričasto sa vyskytujúce pomocné (sponové) a polovýznamové verbá, ergo trpný rod (pasívum) paralyzujúci dej [hej, bolo pár výjazdov /= zopár ráz sme si vyšli (Rauš, s. 161), sú *okolo toho* veľké šepoty /= vo veľkom sa šepoce (Škodná, s. 16)], verbálne substantíva, aj keď nemajú nijaký špecifický význam a stačí preformulovať vetu do spisovnej slovenčiny [snaha o absolútne *otvorenie sa* pred sebou samým /= snaha preniknúť do seba (Škodná, s. 65), vzájomné *utvrdenie si* vlastných pocitov /= vzájomne sa utvrdiť vo svojich pocitoch (s. 70), buď *podknutím*, alebo jemným *drbnutím* do pleca /= buď ma potkýnal, alebo drgal laktom, plecóm (s. 152), žiadne modlenie sa /= modlitba (s. 160), veľkou zmenou bolo *opustenie* (= odchod z) môjho bytu (s. 186)], odborné termíny prenikajúce do kvázi beletrie [pri bare sa už aj tak tlačila *kúpna sila* /= štamgasti (Rauš, s. 10), vykonal som jej úspešnú *dentálnu prehliadku* /= vybozkával som ju (s. 25), nemali by sme sa spolu *exponovať* /= ukazovať, vystavovať na obdiv (s. 30), prišla na mňa *nauzea* /= naplo ma na vracanie (s. 61)], anglicizmy a počítačové termíny expandujúce vplyvom globalizácie a internacionalizácie buď v pôvodnom tvare, alebo vo fonetickej transkripcii [chce to *low-profile* /= nenápadnosť (Rauš, s. 9), v *jukeboxe* (= hudobnom autoprehrávači) si púšťala jeden šláger za druhým (s. 10), každý *intrúder* (= vtrelec, prišelec) sa musel nejakým spôsobom vymedziť, aby nakoniec zapadol do nejakej bandy (s. 14), *čekol* (= zbadal) som Maxona (s. 26), chvalabohu som nestretol *pangle* (= polišov), lebo to by bol koniec *story* /= príbehu, v texte vzrúša (s. 36), bol to riadny *brainwashing* (= premývač mozgov) a už som stratil nervy (s. 40), ako taký slovenský *New Age* (= novodobý) guru (s. 42), žiaden *break-in* (= príchod) cez terasy sa nekoná (s. 80), žil striedavo na *squatoch* /= privátoch načierno (s. 123), redaktorka prebehla najnovšie *headliny* /= titulky (s. 100), objavuje sa nejaký *straight edge* /= životný štýl na hrane zákona (s. 120), ako jeden veľký *flashback* /= záblesk intenzívneho vnemu, šľah (s. 162), za tie love (= prachy) očakávajú aj istý *output* /= výkon, výnos (s. 107), bol už dávno *dead* /= mŕtvy (s. 109), je to celkom v pohode *job* (= džob), sedím v *bussines* (= obchodnom) centre (s. 137), ja robím *webmastering* (= spravujem webovú sieť) a Miro rieši práve tento *club-work* /= monitoruje ilegálne koncerty (s. 160), všetci chodili na *free beer* /= pivo zdarma, zadara (s. 165), *hacknúť*

(= prebúrat sa do internetového portálu) neonacistické fóra a zistiť *whereabouts* / = približné miesto výskytu... *undercovers* (= tajní agenti) sa musia držať pokope (s. 201), ale len tak *light* (= povrchné, opatrne), aby mu neublížila (Škodná, s. 18), žiadny *big life* (= život na vysokej nohe) sa nekonal (s. 165)], občasná galicizmy [*Piér* / = Pierre (Rauš, s. 8, 27), nám to však bolo *egal* / = jedno (s. 11)], germanizmy [do batohov sme zbalili *vercajk* (= náčinie) na lepenie veľkoplôšných billboardov (Rauš, s. 17)], invenčná anglická ortografia [*day* mu meno Monky, taka slovná hračka od monkey (Škodná, s. 76), *your* vycerpaný Mickey (s. 128), neboyovať, teda dosiahnuť víťazstvo bez boya, svoyou cnostou (s. 184), my dvaya sme film (s. 187)], frekventované, vzhľadom na našu jazykovú príbuznosť však akceptovateľnejšie bohemizmy [*balit'* ženské v týchto *pajzloch* (= putikách)... Natality *típla vajgel* / = zahasila ohorok (Rauš, s. 9), tak sme sa vybrali o *dúm dál* / = v texte do ďalšieho baru (s. 10), ide sa za *děvkami* / = fľandrami, pobeheľkami (s. 191), tu a tam sa strhla nejaká *potýčka* / = šarvátka, ruvačka (s. 14), jukebox reval na plné *pecky* / = obrátky, hlasno (s. 15, 207), bol *zhúlený* na *padrt'* / = totálne (s. 26), kopol som do seba *panáka* / = štamperlík (s. 52), dostal som sa do pekného *srabu*, resp. *prúseru* / = maléru, šlamastiky (s. 69, 106), zamávala veľkým *sáčkom* (= vreckom) marihuany... Negrite už zvonila *hrana* / = umieračik (s. 71), bola trochu *natvrdlá* / = nechápavá, obmedzená (s. 165), som si zbalil *saky-paky* / = spakoval som si sedem slivák (s. 78), vo firme do mňa nikto *nepindá* / = nezapára (s. 137), posvätné *kecy* (= táraniny) o undergrounde (= v texte o spodine) ostávajú bokom (s. 186), *čágo* (= čau), *tak jak?* (s. 117), odchyť si nejakého *spratka* / = fafrnka, šarvanca (s. 142), Skelter to *holt* (= veru) poriešil po svojom (s. 155), koncert bol *pecka* / = rana, v texte strhujúci (s. 189), čo ho ešte viac *vyhecovalo* / = vyprovokovalo, vyštengrovalo (s. 211), daj si *práska* / = šľuka (s. 118), *očumovať* (= poškľuovať po) študentky (s. 163), *čumí* (= zíza) na mňa ako *zhúlená* / = sfetovaná (Škodná, s. 85), oblečený ako typický *sedlák* (= neogabanec, v texte odetý fádne, nenápadito)... a teraz si vykračuje ako *čávo* / = neviniatko, debilko (s. 13), zaujal som postoj vychcaného (= prefíkaného, mazaného) hajzlíka (s. 56), je to rovnaká *sebranka* / = zberba, zlezba (s. 140), to bolo *silné kafe* / = silná káva, sila (s. 188), po *príjazde* (= príchode) domov (Rozdrásané duše, s. 48)], neadekvátne frazeologizmy, ktoré sa v našom jazyku pomaly, ale isto usídľujú [opitý na šrot / = na mol, ako čik (Rauš, s. 54), paranoidný jak *prasa* (s. 103), trapas ako *hovädo* (Škodná, s. 81)], a nakoniec vcelku pochopiteľný mládežnícky slang s neodmysliteľným pejoratívnym nádychom a dôvtipné neologizmy [miestne *babenky* / = dievčatá (Rauš, s. 194), a večer *zaklincovať* (= zavŕšiť) v klube (s. 9), že ju *ošéfujem* (= si ju oťukám, si na ňu posvietim) neskôr (s. 12), na nejakej *diskoške* / = diskotéke (s. 211), vlepil som jej *francuzáka* / = vtisol som jej jazýčkový bozk (s. 26), nerozhľadení *zmetkovia* (s. 12), špicľovská *špina*, anarchistický *smrad* / = v texte nadávky (s. 212), začali byť dosť *hustí* / = sa rozdrapovať, machrovať (s. 24), vychladni, *kámo* (Rauš, s. 187; Škodná, s. 115), *čubka*, *mrdka* / = štetka, fľandra, v texte nadávka (Škodná, s. 140), tí *šlahajkovia* v talároch / = senát šľahajúci, švihajúci slovami? (s. 12), *kurvy* (= v texte podliaci,

gauneri) mafiánske (Rozdrásané duše, s. 22), politiku nik *neriešil* /= nerozoberal (Rauš, s. 11), schytil *slzák* (= slzný plyn) a dostal *kopačku* (= kopol ho) do tváre (s. 33), dostať *nakladačku* /= výprask, bitku (Škodná, s. 38; Rozdrásané duše, s. 22), jednu *nakúpil* (= dostal) do nosa (Škodná, s. 155), stará dvadsaťročná *šunka* /= ojazdené auto (Rauš, s. 71), dali sme sa zas raz v Alibabe *pekne dole* /= stáli sme sa (s. 174), na nejaký čas tu určite *zakvasíme* /= zapustíme korene (s. 83), stále na niečom *šlape* /= užíva nejakú drogu (s. 83), všade sú tu *flojdi* /= poliši (s. 102), nahodil *kovbojský ksicht* /= uškrnul sa? vyceril zuby? (s. 104), mňa chytala *depka* /= zachvacovala, zachvátila depresia (s. 125), *fixol* (= spravil) som si raňajky (s. 132), *finišoval* (= dojedal) som bagetu (s. 139), typický *vyfetovaný* (= poznačený drogami) hlas (s. 184), z nejakej *antifáckej demošky* /= antifašistickej demonštrácie (s. 201), mala ho *na saláme* /= na háku, v paži (Škodná, s. 8), už sme z toho *tak zmagorení* /= takí zmätení, dezorientovaní (s. 19), je s nervami na *sračky* /= v koncoch, v kýbli, v háji (s. 35), je až príliš mäkký *šalát* /= slaboch, mäkkýš (s. 113), musím vám *to lopatiť* takto /= hovoriť po lopate, bez obalu (s. 27), *strúha ksichty* (= tvári sa), akoby žrala citróny (s. 109), to sedí ako riť na *šerbel'* /= šerbli (s. 189)]...

V tejto súvislosti schádza na um otázka, dokedy bude klesať úroveň (debutovej) knižnej produkcie, resp. ako ďaleko zájde úbohé imitátorstvo sémanticky oklieštenej (čo aj celosvetovo najrozšírenejšej) reči, najmä keď naši jazykovedci ponechávajú voľný priebeh degradácii spisovného jazyka, akoby načisto rezignovali na tento neutešený stav, ale odpoveď nám skôr či neskôr prinesie budúcnosť...

PhDr. Vladimíra Komorovská

Sever 341, 900 87 Jablonec pri Bratislave – Slovenská republika
vlada.komorovska@gmail.com